

Képzeljük már most búzatermő vidékeink beláthatatlan sík területeit, a melyeken a kútgém kivételével semmi sincsen, a min e hasznos madár akár megpihenhetne, akár lehetne, a hol fészkelésről már szó sem lehet.

Ily módon azután a vetés nem menekülhet fő elleneitől, s a mulasztás az emberé.

Én meg vagyok győződve róla, hogy a helyen közön felállított 2—3 méter magasságú pózna, csúcsán egy ülő fával, roppant előnyére válnék a vetéseknek; s nem csak hogy az egér sínylené meg, hanem más haszna is lehetne, mert a magas ponton ülő kánya a leghathatósabb madárijesztő. A fákat pedig meg kellene tűrni.

Az egérkalmitás egyébiránt nem csak minket adóztat meg, hanem péld. Németország némely vidékein is elharapódzott. A mint Martin L.* írja, a fák irtása ott is befolyt a bajnövekedésére s utóvégre mérgezéssel kezdtek működni ellene.

Leginkább a strychnin és villó szerepelt, melyet mindenféle vegyületben szórtak az egérjárásos helyekre, a nélkül hogy boldogulhattak volna; de sőt ebből egy más, igen veszedelmes baj nőtt ki magát. Az elszórt mérleghez nem csak az egér, hanem sok más állat is hozzáfért, mint: fogolymadár, fürj, nyúl, mely azután áldozatul is esett; és még az sem volt lehetetlen, hogy ily mérgezett hullák az ember konyhájára ne kerüljenek!

Martin is csak oda jut ki: ismerjük meg az állatokat, a melyek barátaink, adjuk meg nekik legalább is a tartózkodhatás alkalmát; megérdemlik, mert egyedül ők képezik gazdaságunk kitartóan, híven és a mellett ingyen működő őrseregét.

HERMAN OTTÓ.

* Der Zoologische Garten, 1874. Pag. 331—334.

XXXII. VÉRROKONOK HÁZASSÁGÁNAK KÖVETKEZMÉNYEIRŐL.

II.

A harmad- és negyedizbéli összekelelések, továbbá bizonyos családoknak hagyományos, hogy úgy mondjuk cse-reviszonya s némely a világforgalomtól elzárt kis helységekben hosszú évek során át szokássá vált beházasságok (intermarriages) még elég anyagot nyújtanak — a vérferlőzésnek jogos és okadatolt tilalma daczára is — a véro-

konok házasságának káros voltáról bizonyosságot szerezni.

De v a y 121, részint unokatestvérek, részint nagybátya s huga vagy nagynéne és öcscs között kötött házasságot említ, melyek az illető családokban először fordultak elő mint vérrokonok összekelése. E házasságok közül 16 magtalan maradt, 17 nagyobbára

csak idéetlen szüléseket birt felmutatni, más 17 különböző testalkati rendellenességnek volt forrása, mint többujjúság, lóláb stb.; egyik pedig agyvelőnélküli szörnyet eredményezett. Tehát 121 vérrokonházasság közül 51-et szaporodási bajok tettek szerencsétlenebbé. Ez az arány sokkal kedvezőtlenebb, semhogy első pillanatra fel ne tűnének.

B e m i s s (Devay idézete szerint) 34 vérrokonok közti házasságot jegyzett fel, melyek közül 7 magtalan maradt, 27-ből pedig 191 gyermek származott. E gyermekek következőleg osztályozhatók: 58 rövid időre születése után elhalt, 134 életben maradt s érett kort ért el. Közülök 64 ép, egészséges; 32 gyenge természetű, 9-nek állapota nem volt kipuhatható; a hátralevő 47 mind beteges vagy rendellenes testalkatú: 23 görvélyes, 4 nehéznayavalyás, 2 néma, 4 hülye, 2 vak, 5 albinó, 6 gyenge szemű, 1 vidatánczban szenvedő.

E példákat könnyen lehetne szaporítani, de már az idézetek is elég bizonyítóval szolgálnak a vérrokonosság káros voltáról. Ha felteszszük is, hogy az 58 elhalt s 47 beteg vagy rendellenes testalkatú gyermekek egy része oly kedvezőtlen életviszonyok között fejlődött, melyeket már magukban is kór-okoknak lehet tekinteni, marad még mindig annyi, hogy állításunk igazságáról meggyőződ-hessünk.

A főrangúak elzárkózottsága szintén bizonyítékot nyújt részünkre. Épen azon tulajdonságokban, melyek elődeiket a társadalom magas polczára emelték, mint erély, bátorság, szabadságszeretet s a gondolatnak merész emelkedése, ép ezen tulajdonságokban vallottak legtöbb kárt azok, kik leginkább ragaszkodtak nevök régi fényéhez s többé kevésbé közeli rokonaikkal keltek egybe. Mi gyakran hallunk beszélni nagy férfiak utódairól, kik nevüket érdemetlenül viselik! Elődeik kiváló tulajdonságai mintha

teljesen kivesztek volna belőlük. — S nemcsak szellemileg s erkölcsileg hanyatlanak előítéleteik miatt, hanem testerőben is fogyni látjuk az egykori athleta alakok ivadékat, míg végre életkönyvük bezáródik.

Reich E.,* az angol előkelő családokban előforduló örökös leányokról szólva, megjegyzi, hogy „oly családok, melyekben nincs férfi örökös, és különösen azok, melyekben a szülőknek csak egyetlen leány-magzatuk volt, szaporodás dolgában régen túlhaladták virágzásuk korát, s az eme családokból származó nők rendesen kevésbé szaporák vagy épen meddőek. . . . Már a régi indus törvényhozó, Manu, megtiltotta a braminoknak a férfi-magzat nélküli családokból való nősülést, tapasztalásból tudván, mit **Foissac P.** tudományos érvekkel támogatva kifejezett: hogy a gyengült szaporaság s a meddőség személyeknél s családokban jelei az elkorcsosodásnak s a befejezett rendeltetésnek.“

E mellett tanúskodik a statisztika is. **Galton Francis** szerint 100 ily örökös nő közül 22 nem hozott világra férfimagzatot; továbbá azt találta Galton, hogy 100 angol nagyúr, kik ily örökös leányokat elvettek, 208 figyermeket s 206 leányt nemzettek, holott más 100 peer, kik nem örökös nőkkel keltek össze, 330 figyermeket s 284 leányt nemzettek. Reich erre azt mondja: „kétségen kívül áll, hogy helyes kiválasztása a férjnek, a vérekeverés a race-ok keresztezése által, az emberi nőnél is feltételei a szaporaságnak. . . . Eltekintve a házasságok egészségétől, koruk is illő arányban álljon egymáshoz. . . . De a szaporaságnak eme főfeltételei nem vétetnek tekintetbe azon társadalomban, melynek egész érdeke a pénzre és pénzértékre van irányozva, s még ott sem vétetnek figyelemre, hol merev családtörvények a vér felfrisítését alkalmas idegenek s a kétkezűek lépcső-

* Studien über die Frauen.

zetén alantabb állók által meg nem engedik.“

Oly községek, melyek a forgalom áramlásától távol esnek s önmagukra hagyatva élnek zajtalan életet, gyakran nem kis mérvben mutatják az elkorcsosodás jeleit. A kretinismus, mely Európában különösen az Alpe-seken fordul elő, ily bizonyítéka annak, mily befolyása van az elkülönzésnek oly népnél, melyet már a föld terméketlensége számossá lenni úgy sem enged. Hogy a kretinismus valóban a beházasságok, azaz ugyanazon életmódú s ugyanazon életviszonyú embereknek több nemzedéket át folytatott maguk közötti házasságának következménye, bizonyítja az ellene sikeresen megkísérelt óvóeljárás, mely nem áll másban, mint az illető nép vérének felfrisítésében katonabeszárlásolással által. Ily esetleges következményét tapasztalták Tyrolban I. Napoleon berontásának, mely után a kretinek száma tetemesen lepadt.

A Franciaországban létezett „megátkozott fajok“ (races maudites), melyek nyomai még mainap feltalálhatók, szintén ily elzárkozott, magukra hagyott, majd törvény által elkülönített s ennek következtében elkorcsosodott népből állottak. A folytonos maguk közötti házasságok, primitív életmódjuk s a közös szegénység összehatása az abnormitások különfeleségét s ezzel erkölcsi, szellemi és testi elfajulásukat szülte, melyet a nemzet legott megvetéssel illetett, hogy ily formán még többet rontson sorsukon. Ezek a „megátkozott fajok“ eltűntek, mihelyest a reájuk súlyosodó törvényt eltörölték, s köztük a felvilágosodás terjeszkedett, a forgalom élénkült és a vér keveredett.

Detartsunk már szemlére a vérrokonok házasságából eredő bajok fölé.

Legelőbb is számos gyermek korai halálára akadunk; de legtöbb esetben nehéz a halál-okot szigorúan meghatározni. Ha Bemiss a fenntebbi idézethez azt a megjegyzést csatolja,

hogy a születése után rövid időre kimúlt 58 gyermek között 15 tüdővész volt, ez oly állítás, melyet azért sem lehet határozottan elfogadni, mert a tüdővész csecsemőknél szerfelett ritka betegség. Valószínű, hogy a fejlődésükben hátramaradt gyermekek sorvadásos kinézése hitette el vele, s ez annál hihetőbb, minthogy ez a — definitionnak ugyan nem eléggé szabatos — sorvadásos állapot az, mely a kisdedeket oly annyira tizedeli.

A virradó életkor világosabb halálókat szolgáltatja az agyvízkór, mint részben szintén vérrokonok házasságából származó baj. Az ezzel világra jött gyermekek feje némelykor nem egyéb, mint egy vízhólyag, vékony hártyához hasonló agyvelő-résszel, melyen a bélcsék csak jelölve vannak. Ily gyermekek, ha születésük után tüstént nem is, de rövid időre okvetlenül elhalnak.

Az öröklött gyermekbetegségek között legfontosabb, mert leggyakoribb a görvélykór (scrophulosis.) Niemeyer Felix* azt mondja, hogy ez a nyavalya talán ép oly sokszor öröklött mint szerzett baj. A szülők legkülönbözőbb betegségei, hasonlóképp előhaladt koruk, okozhatnak görvélykört az ivadéokban. „Ellenben megközelítőleg sem bírjuk megérteni azt a tényt, hogy az öröklött görvélykór igen gyakran oly gyermekeknél is előfordul, kiknek szülői közel rokonságban állottak egymáshoz.“

Egy rémes betegség, mely a vérrokonok házasságából származott gyermekben ép úgy keletkezhetik, mint öröklés útján szállhat szülőről magzatra, a nehéznyavalya. „Kétséget sem szenved, mondja Nothnagel** hogy az öröklés fogalmát nem szabad abban a korlátolt értelemben venni, mintha csak az elődök epilepsiája fejleszthetné e nyavalyát az utódban. Sőt inkább a mindennapi

* Pathologie und Therapie.

** Ziemssen, Handbuch der spez. Pathologie u. Therapie. 12. Band.

tapasztalás azt tanítja, hogy psychopathikus ... vagy ideges szülők gyermekei is ... lehetnek nehéznyavalyások... Különösen kiemelendő még az iszákosság, melynek nagy jelentősége a nehéznyavalya — valamint más idegbajok — keletkezésére nézve az annak áldozatúl esett gyermekeinél ... általánosan elismertett. Hogy mindezen esetekben az atya vagy az anya megbetegedése forog-e fenn, az — úgy látszik — nem tesz különbséget; de nem is szükséges, hogy épen a szülők legyenek betegek, elég ha a családban meg van a hajlam az idegkórra. Megtörténhetik az is, hogy egy nemzedék érintetlen marad a nyavalyától... Hogy pedig azon sokféle betegségek közé, melyek a vérrokonok házasságából származó gyermekeket éri, a nehéznyavalya is tartozik, különböző példák által bizonyított.

A retinitis pigmentosa, a reczehártjának elfajulása, általában ritkább ugyan, de a vérrokonok házasságával kapcsolatban mégis gyakoribb betegség; alkalmasint a kis véredényekben képződött festőanyag benyomulása következtében áll elő. Ez a betegség kezdetben alkonyatkor beálló gyengült látóképességgel s a láttérnek fokozatos összeszorulásával jár, míg végre — rendszeren csak érett korban — teljes megvakulásra vezet. Stellwag* így nyilatkozik e betegségről: „Ujabb kutatások nyomán nagyon valószínű, hogy e baj vérrokon szülők gyermekeinél gyakoribb, mint ellenkező esetben; hogy feltűnő gyakran félsiketséggel s a szellemi tehetségek hiányos fejlettségével van kapcsolatban.“ Úgy látszik tehát, hogy e szembaj csak egy körjele az általános elkorcsosodásnak.

A tüdővész keletkezésére veszedelmes befolyása van a vérnek nemkeverése által okozott testalkati gyengeségnek, mely legfőképp lapos és

keskeny mellben jelenkezik. Ha már maga a rossz testtartás is előmozdíthatja a tüdővést a lélegzés nehezítése s a tüdőcsúcok működésének megátalása következtében, — még inkább képzelhetjük ezt az összeszorult mell és a vele járó ernyedt izomzat következményének.

A tüdővész azon okból is nevezetes, hogy a szervezet táplálkozását hátráltató bajok, valamint a hiányos táplálkozásból fejlődötték is lehetnek indítói. Az elsők közé jelesül azok az akút betegségek tartoznak, melyek légcső-huruttal vannak összekötve, mint például a hagymáz; az utóbbiak kiváló képviselője a görvélykór, főképp az öröklött, mely kevés kivétellel tüdővészbe megy át.

De a tüdővész par excellence öröklött baj is. Reichle írja: „Ha a testnek külső s a szellemnek belső alakjai nemzedékeken át magukat a családokban fenntartják, hogyne történék ez azon feltételekkel is, melyek bizonyos betegségek alapját képezik? Ha amazoknál nem kívánjuk, hogy épen csak a gyermekek hasonlítottassanak össze szüleikkel, hanem találunk megegyező tulajdonságokat unokáknál s unokaöcséknél, miért szorítjuk oly szűk határok közé a betegségek öröklésének fogalmát, hogy még azt is megkívánjuk, hogy az atya vagy az anya már a nemzés idejekor szenvedjen felismerhetően ugyanazon betegségben? Nem létezik-e a betegség, mielőtt felismertett, és nem elégséges-e a kórhajlam a betegségnek örökbehagyására, még ha csak később válik is felismerhetővé?... Hogy az öröklés befolyása különbözőleg nyilatkozik, azt épen nem tagadjuk... Némelykor az egészség eszményképétől való általános eltérések alakjában jelentkezik az öröklött, a családi baj; máskor mint a mellkast és tartalmát érő bizonyos helyköri változás... Egy örökölhető feltétele a tüdővésznek a „betegeskedés“... Azt találjuk,

* Augenhilfkunde.

hogy ily „betegeskedés“ leggyakoribb a gyengélkedő szülők gyermekeinél, a vérrokon házasságokból és a nagy korkülönbségű hitvestársaktól származottaknál.“ (Ziemssen, Handbuch, V. köt. 2. rész.)

A vérrokon házasságok egy következménye emberi méltóságából vetközteti ki a magzatot, s ez az elmebetegség. Mint már eddig ismételtén érintettük, a gondolat szerve, az értelem, akarat s erkölcsi érzés gyúpontja: az agyvelő, nem kevésbé van kitéve a károsulásnak a vérrokonok nemzése folytán mint szervezetünk többi részei. A gondolkodó képesség gyengülésétől a beszámíthatatlanságig, ide számítva a kretint hülyét s a tompa elméjű szerencsétlent, egész sorozatát látjuk a változatos elmekóroknak, melyek a vérnek — Devay szerint „a család talajának“ — meg nem újulása miatt a fejlődés alsóbb lépcsőjén maradt agyvelő okozatai.

A kretineknél azt találtuk, hogy kivétel nélkül ily elkorcsosodás szülöttjei; a hülyék- és tompa elméjűeknek pedig tetemes része irandó annak rovására.

Megjegyzendő azonban, hogy az izsákosság a szóban forgó feltételek alatt, valamint az idegbajok, ép úgy az ezekhez hasonló elmebetegségek keletkezését is elősegítheti. A nemzést kísérő morális hangulat árnyát veti a csírázó életre. A szerelmek boldogsága, melyet a szülők élveztek, a mosolygó gyermekarczról sugárzik vissza; a lelki s testi nyomor, a rakoncátlan szenvedélyek, mint az idegzet felháborodásai — a gyermek redős arczvonásaiban tükröződnek, s az észtehetségnek szeszese italok általi csökkentése az agyvelő hiányos fejlettségében mutatkozik. Talán így magyarázandó a kretinek komor kedélyhangulata is.

Hiányos fejlődés eredményeként értelmezendő a siketnémaság is. A testalkat általános gyengesége s a

görvélykór mellett a siketnémaság az, melyre legtöbbször bukkanunk mint a vérrokonok házasságából származó bajra. A lyoni siketnémák intézetében, Devay szerint, a szerencsétleneknek egy negyedrész vérokon házasságok szülöttjeiből áll. Hasonlót tapasztaltak a legtöbb kitünő intézetben. — Chinában alig ismerik e bajt; s ezt Devay abból magyarázza, hogy az ottani törvény szigorúan tiltja a vérrokonok házasságát, de sőt azokat is, a kik esetleg egy nevet viselnek.

A szörnyképződmények közül csak egyet említünk t. i. a többujjúságot, mint olyat, melynek összefüggése a keresztezés hiányával bebizonyult. Devay beszéli, hogy egy, rosz utak miatt nehezen hozzáférhető, természetlen síkság közepén fekvő, szegény francia faluban (Ise uux falu az Isère départementban) a lakosok, elzártságuk miatt folyton maguk között házasodván, a múlt század végén nagyobbrészt egy fölös ujjal bővelkedtek, mind kezeiken mind lábaikon. E század első harmadában, midőn a közlekedési utak kiépítését erélyesen fogantba vették, s a forgalom élénkülése új életnézetre s a vér keverésére nyitott alkalmat, lassan tünedezni kezdett a hatodik ujj. P o t t o n M., a ki 1829-ben és 1836-ban e monstrositást a helyszínén szemlélte, 1847-ben megismerkedett egy iseauxi születésű, de Lyonban lakó s ott is nősült férfival, ki maga hatújjú volt ugyan, de gyermekein az atyai jegynek már nyoma sem volt.

Végül az albinokról kell megemlékeznünk mint olyanokról, kik szintén a vérrokonság áldozatai. Jellegük megegyez az állatokról elmondottal. Hajzatuk s bőrük tejfehér, szemök szivárványhártyája rózsaszínű, pupillájuk vörös, izomzatuk puha s testalkatuk gyenge. A festőanyag hiánya — főjellemonásuk, s rövid élettartam — végzetők. Devay két fitestvéréről, kik unokanővéreiket vették el

nőül, beszél, hogy ámbár e négy személynek egyike sem volt albinó s rokonaik között sem találkozott ilyen, gyermekeik mégis mind albinok voltak. Midőn az egyiknek felesége elhalt és más, nem-rokon nővel kelt össze, rendes alkatú gyermekeik születtek.

Mi okozza tehát, hogy különbséget alig eláruló esetekben különböző bajok származnak a vérrokonok házasságaiból? A természet játéka volna ez csak, vagy ezek a tünetnyek is változhatatlan törvények eredményei? Erős hitünk, hogy a „játszi természet“ képzelete, törvényei ismeretének hiányából keletkezett, s hogy — máris mulófélben lévén — teljesen meg fog szűnni, amint Isis fátyolát jobban-jobban fellebbentjük. Nem merülhet fel oly jelenség, mely önkénynek vagy játszi akaratsnak volna kifolyása, a nélkül hogy a természet egész rendje meg ne bomlanék; minden, amit látunk, érzünk s tapasztalunk, csak örök törvények szerint történhetik.

Így az eddig említett kóresetek is. Habár nem tudjuk pontosan meghatározni, mily körülmények között fejlődik az egyik vagy másik, hogy például miért találunk hasonló viszonyok között egy helyen kretinokat, másutt hatujjú embereket, s csak gyanítjuk, hogy a talajnak és éghajlatnak is kijutott a maga szerepe e bajok gerjesztésére; annyi áll, hogy kedvezőtlen életviszonyok elősegítik, kedvezők pedig hátráltatják létrejöttüket. Ha a szülők egészségesek, erkölcsös magaviseletűek s vagyonságukat észszerű életmódra használják, — valószínű, hogy, ép, egészséges gyermekeket fognak világra hozni, még ha közel vérrokonságban állanak is egymáshoz; s ez még valószínűbb leendő, ha a vérrokon szülők nem egy földön s nem egyforma életmódban nevelkedtek, a mi vérüket egymástól valamelyest különbözővé teheti. De annál bizonyosabban káros

eredményű a vérrokonok házassága, ha a szülők szegénységben nyomorognak, vagy szenvedélyektől zaklattatnak, vagy észszerűtlen életmódot folytatnak, s még bizonyosabban, ha a szülőknek egészsége is kétséges. A kedvezőtlen életviszonyok növelik a kórhajlamot s kitérésre unszolják; s minden esetre kártékony befolyásúak lesznek a beházasságok, t. i. ha a vérrokonok több nemzedéken át kelnek össze egymással, vagy ha egy kis község hosszú idők folytán nem vesz fel idegeneket kebelébe s így lakosai végre egyvérűekké válnak.

Láttuk a kretinismust s az erkölcsi és testi sülyedést, mint az ily beházasságok következményeit, s láttuk a kóros és rendellenes állapotok hosszú sorát, melyek részint függetlenül más befolyásoktól, részint azoktól támogatva keletkeztek.

De azt mondhatná talán valaki, hogy a felsorolt mellékes értékű kórok már magukban is létrehozhatnák a vérrokonságra rótt elkorcsosodást, s így szükség sem volna ily rejtélyes betegség-forrásból s rendelkezés indítójához folyamodni? Azonban csak azt kell tekintetbe vennünk, mi által orvosolható ez az elkorcsosodás, mi az egyedüli ellenszere, mi által vehetjük elejét? — hogy meggyőződjünk a felől, hogy csakis a vérrokonságban rejlik első főoka. Valamint a meghülésnek a melegség az óvszere s egyszersmind ellentéte is, s ezen ellentét által a kórokat elárulja; ép úgy a keresztkezés is, ellentétes óvszere lévén az elkorcsosodásnak, egyszersmind ennek a vérrokonságból folyó eredetéről tesz tanúságot.

Az állatok keresztkezésére vonatkozólag Darwin azt mondja: „Némely állatok hosszabb beltenyészést is károsodás nélkül elviselnek, ha a legerőteljesebb és legegészségesebb egyének választatnak ki párosodásra, de előbb vagy utóbb mégis rossz következményeket mutatnak fel. E rossz következmények azonban oly lassan

állanak be, hogy könnyen elkerülhetik figyelmünket; de azonnal felismerhetők azon majdnem pillanatnyi hatás által, melyet a keresztezés előidéz s mely a testi nagyság, erő és szaporaság növelésében áll. " Más helyütt ismét: „Ha oly tényeket keresünk, melyek a keresztezés jó sikerének okait s a beltenyésztés rossz sikerét megvilágosítsák, azt találjuk, hogy elterjedt a régi vélemény, hogy állatok és növények életfeltételeik csekély változásából előnyt húznak, s úgy látszik, mintha a csíra hasonló módon még hatásosabban élesztetnék a him-elem által, ha ez különböző s ennél fogva természetében jelentéktelenül módosított egyéntől vétetik, mint ha oly himtől vétetnék, mely ugyanazon testalkatú." Végül pedig így szól: „Egyrészt hasznosak a jelentéktelen változások az életfeltételekben s a keresztezések a jelentéktelenül különböző hasonló fajok között, a mennyiben a szaporaság s a testerő tekintetbe jönnek; másrészt károsak oly változások az életfeltételekben, melyek nagymérvűek s különböző természetűek, s a keresztezések oly egyének között, kik jelentékenyen különböznek egymástól — más szóval speciestek között — a mennyiben az ivarrendszert s egynémi esetben a testerőt illetik."

Hasonló áll az emberről. Nem a testi s szellemi képességekben egymástól távol eső fajok azok, a melyek a keresztezés előnyeit élvezhetik, hanem az egymástól jelentéktelenül különböző, testi s szellemi fejlettségnek egy lépcsőjét elért, ugyanazon fajbeli, de distinct családokból származó emberek. Csak ezek ruházhatják át előnyös tulajdonságaikat magzataikra, még azon reménytől is kecsegtetve, hogy ugyanazon irányban tovább fognak fejlődni. Különböző, legkivált nagy különbségű fajták (raceok) párosodása nemcsak hogy nem előnyös, hanem vagy sikertelen vagy rossz eredményű.

Kár azért Huth-nak* azon tapasztalatból, hogy a kaukázusiak párosodása a szerescsenekkel oly átmeneti keverék fajt hoz létre, mely a szülőknek rendszeren csak rossz tulajdonságaiban részesül, azon következtetést levonni, hogy vérokonok, ha korban egymáshoz illenek, ivadékuk károsulásának félelme nélkül összekelhetnek.

Ez a tény nem azok mellett bizonyít, kik a vérokonok házasságát értelmetlenné állítják, hanem csak a keresztezés egy alaptörvényének figyelembe nem vétele mellett, s ellentétének annál is inkább értéktelen, mert sem a keresztezés káros voltáról, sem a rokonházasságok előnyösségéről épen nem ad felvilágosítást.

Mielőtt cikkünket bezárnók az alant említett dolgozatról kell egy pár szót kockáztatnunk.

A nagy Darwin szellemdús fia, Darwin George H., egy röpiratot tett közzé, melyben az unokatestvérek házasságairól s ezek következményeiről értekezik. Egy valószínűségi számadást kísért meg annak kiderítésére: hogyan aránylanak az unokatestvérek házasságai a belőlük származó bajokhoz, s hogy ezen arány kedvezőtlenebb-e a népnél általában talátnál? A kimutatott eredmény abban összontosul, hogy az unokatestvérek házasságai nem okoznak gyakrabban bajokat mint más házasságok. Számadásának anyagát egy angol újság házassági hirdetéseiből, az angol nemes családok névjegyzékeiből, 800 szétküldött kérdő-ívnek részben kitöltve beérkezett rovataiból, több angolországi kerületnek házassági lajstromából s a brit tébolydák orvosaitól nyert értesítésekből merítette. Bármily éles eszűen felelt meg feladatának, ép oly bizonyos, hogy az

* Dr. Zacharias bevezetésében Darwin G. H. dolgozatához: Die Ehen zwischen Geschwisterkindern u. ihre Folgen, übersetzt v. Dr. v. d. Velde.

ily alapra fektetett — *kórokokat kutatató* — számadás elkerülhetetlen hibákkal jár s a valószínűség értékénél többel nem dicsekedhetik. Hogy igazságot mennyiben tartalmaz, az csak a kísérlet újolagos és többszöri ismétléséből — tekintettel a vérrokonságra rótt *mindannyi* s nem, mint Darwin G. H. tévé, csak egy-két bajra — fog kiderülni.

Az ifjabb Darwin ezen mindenestre teljes elfogulatlansággal végrehajtott kutatását ellentétbe helyezi több tudósak azon modorával, hogy válogatott példákkal bizonyítsa állításait. De Darwin figyelmét kikerülte, hogy ezen ellentétek között egy középút létezik, melyen egyéni tapasztalataihoz mért elfogulatlansággal keresheti mindenki az igazságot; s mi azt hisszük, hogy az ezen úton válogatás nélkül felszedett konkrét tények összeállításából nyert eredmény becsesebb mint a legszebb valószínűségi számadások összhangzó eredménye.

Szem előtt tartandó még, hogy Darwin *csak az unokatestvérek* házasságát vette tekintetbe, s hogy a *közlelebbi rokonok házasságának káros voltát elismeri*. Megjegyzendő továbbá, hogy egy általa idézett statisztikai kimutatás szerint az angolok több ellentállási erővel látszanak bírni a vérrokon házasságokból eredő bajok ellen, mint más nemzetek. E statisztikai kimutatás arról értesít bennünket, hogy Angolországban a vérrokonoktól származó siketnémák 6⁰/₁₀-ot tesznek, Franciaországban 25—30, Kentuckyban 20, Illinoisban 12, Ontarióban 28 százalékot. S végre elismeri Darwin, hogy az angolok többsége oly viszonyok között él, melyek kedvezőknek mondhatók, ily viszonyok pedig — mint már tudjuk — a kórhajlamnak fejlődését gátolják.

Az angol nemzet életéből gyűjtött tények tehát nem lehetnek szabályadók annak eldöntésénél, mily befolyással van általában a vérrokon-

ság a szaporodásra, s Da. win G. H. adatai még annál is kevésbé képesek arra, minthogy csak egy-két kóresetre vonatkoznak, s meglehet, hogy éppen a többiek más világot vetnének a tárgyra.

A Darwin G. H. idézte szerzők szintén mindnyájan a vérrokon házasságok *ellen* nyilatkoznak. Dr. Mitchell pedig, a legjelesebbek egyike a következő eredményre jutott:

1. A szülők vérrokonsága kárt hoz az ivadéokra.

2. Ha egynémely esetben a gyermekek kárt nem vallottak, megtörténhetik az unokákon.

3. Sok egyes esetben vagy ezek csoportjaiban káros eredményt nem lehet felfedezni.

4. E házasságoknak több befolyásuk van a bárgyuság és tompaelméjűség gerjesztésére, mint az élet későbbi szakában fellépni szokott örültségre.

5. Ezen házasságok gyakorisága Skótországban szaporítja bizonyos mértékben a bárgyuság előfordulását.

E pontok világosan tanúszkodnak a mellett, hogy Mitchell sem kutatott elfogúltan. Az általunk idézett orvosok- és természetbúvárokról különben a roszakarat sem állíthatja, hogy elfogúltsággal láttak volna munkájukhoz. S mindnyájan megegyeznek abban, hogy a vérrokon-házasság a legkülönbözőbb bajok forrása. Megengedjük, hogy e kérdés még koránt sincs véglegesen eldöntve, s hogy még soká nem fogják az illető kutatásokat befejezhetni; de nem is azt kell néznünk: mi lesz, hanem: miként állanak a dolgok ma. Ezek pedig állításunk mellett kardoskodnak. Csak azt kívánók még, hogy, tekintve a család fontosságát az államban mint ennek prototypját s a jövő nemzedékre nézve mint ennek bölcsőjét, ezt a kérdést illetékes erők mentől előbb eldönténék.

Dr. LESZNER REZSŐ.

Creative Commons License Deed

Nevezd meg! - Így add tovább! 3.0 Unported (CC BY-SA 3.0)

Ez a [Legal Code \(Jogi változat, vagyis a teljes licenc\)](#) szövegének közérthető nyelven megfogalmazott kivonata.

[Figyelmeztetés](#)

A következőket teheted a művel:

szabadon másolhatod, terjesztheted, bemutathatod és előadhatod a művet

származékos műveket (feldolgozásokat) hozhatsz létre

kereskedelmi célra is felhasználhatod a művet

Az alábbi feltételekkel:

Nevezd meg! — A szerző vagy a jogosult által meghatározott módon fel kell tüntetned a műhöz kapcsolódó információkat (pl. a szerző nevét vagy álnévét, a Mű címét).

Így add tovább! — Ha megváltoztatod, átalakítod, feldolgozod ezt a művet, az így létrejött alkotást csak a jelenlegivel megegyező licenc alatt terjesztheted.

Az alábbiak figyelembevételével:

Engedély — A szerzői jogok tulajdonosának engedélyével bármelyik fenti feltételtől [eltérhetsz](#).

Közkinccs — Where the work or any of its elements is in the [public domain](#) under applicable law, that status is in no way affected by the license.

Más jogok — A következő jogokat a licenc semmiben nem befolyásolja:

- Your fair dealing or [fair use](#) rights, or other applicable copyright exceptions and limitations;
- A szerző [személyhez fűződő](#) jogai
- Más személyeknek a művet vagy a mű használatát érintő jogai, mint például a [személyiségi jogok](#) vagy az adatvédelmi jogok.

- **Jelzés** — Bármilyen felhasználás vagy terjesztés esetén egyértelműen jelezned kell mások felé ezen mű licencfeltételeit.